

LA CURA DEL MÓN, DELS ALTRES I D'UN MATEIX

La proposta s'adreça a alumnat de 4t d'ESO, batxillerat, formació professional i estudis universitaris.

Propostes de treball a l'aula

1. Introducció

La proposta pedagògica que es presenta s'estructura al voltant del concepte de "tenir cura" des d'una perspectiva ètica, filosòfica i pràctica. Està basada en la conferència del filòsof Francesc Torralba, qui desenvolupa el concepte a partir de la vulnerabilitat humana i la necessitat de promoure una ètica del cuidar. Aquesta activitat té com a objectiu principal fomentar la reflexió i el debat entre els estudiants sobre la cura d'un mateix, dels altres i del món.

El tema de "tenir cura" és especialment rellevant en un context social marcat per la interdependència, els reptes mediambientals i les desigualtats socials. Aquesta proposta busca sensibilitzar els joves sobre la importància de l'empatia i la responsabilitat en la seva vida personal i comunitària. A través d'un enfocament interdisciplinari, s'integren conceptes de filosofia, ètica i pedagogia per connectar la teoria amb la pràctica i generar un impacte positiu en l'entorn immediat de les persones.

"La cura no consisteix a fer les coses per a l'altre, sinó a estar-hi amb ell, de manera plena, en el moment present." – Henri Nouwen

"La cura és el veritable llenguatge de l'amor." – Maya Angelou

"La cura d'un altre és un acte de bondat, no només per a ells, sinó també per a nosaltres mateixos." – Thich Nhat Hanh

"Quan cuidem a algú, ens cuidem nosaltres mateixos." – Jody Williams

FRANCESC TORRALBA I ROSSELLÓ

Francesc Torralba i Roselló (Barcelona, 1967) és un filòsof, teòleg i professor universitari català, reconegut per la seva tasca acadèmica i reflexions sobre temes existencials com el patiment, Déu i el sentit de l'existència.

Font 1

Va estudiar filosofia a la Universitat de Barcelona, on va obtenir el Premi Extraordinari de Llicenciatura i Doctorat per la seva tesi sobre Søren Kierkegaard, ampliant formació a la Universitat de Copenhaguen. També es va llicenciar en teologia a la Facultat de Teologia de Catalunya i va completar una tesi doctoral sobre Hans Urs Von Balthasar.

És catedràtic de filosofia a la Universitat Ramon Llull, on dirigeix la Càtedra Ethos d'ètica aplicada. Presideix diversos comitès d'ètica, com el de la Fundació SAR-Quavita, i ocupa càrrecs destacats, com el de consultor del Consell Pontifici de la Cultura i president del Comitè d'Ètica de la Policia de Catalunya. També ha estat reconegut amb premis com el d'Assaig Mancomunitat de la Ribera Alta.

Autor prolífic, ha publicat nombrosos assaigs sobre filosofia, ètica, pedagogia i religió, alguns dels quals han estat traduïts a diverses llengües. És vicepresident de la Societat Hispànica d'Amics de Søren Kierkegaard i coneix profundament el pensament de Nietzsche. Des de 2003 dirigeix la Càtedra de Pensament Cristià d'Andorra i els Diàlegs de Pedralbes.

2. Metes, objectius i activitats

Metes

A partir de les reflexions que comparteix Francesc Torralba, es proposen algunes activitats per aconseguir les següents metes:

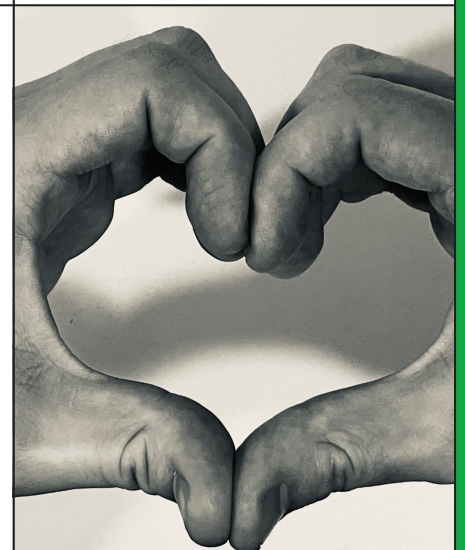
- 1. Reflexionar sobre el concepte de vulnerabilitat com a tret essencial de l'ésser humà.**
- 2. Analitzar les dimensions de la cura: personal, interpersonal i global.**
- 3. Desenvolupar habilitats crítiques per comprendre i abordar els reptes ètics contemporanis.**
- 4. Promoure l'empatia i la responsabilitat cap als altres i el medi ambient.**

Objectius i activitats:

Activitat 1: Som vulnerables

Desenvolupament

- 1. Es farà una pluja d'idees on cada estudiant compartirà exemples reals o hipotètics de vulnerabilitat que hagin observat o viscut. Aquestes idees es recolliran en una pissarra o mural.**
- 2. En petits grups, els estudiants analitzaran les idees recollides i identificaran patrons comuns sobre com les persones poden actuar per mitigar la vulnerabilitat en diferents contextos.**

3. Es presentaran les conclusions de cada grup en una posada en comú, destacant les accions concretes que poden enfortir la cura en situacions de vulnerabilitat.

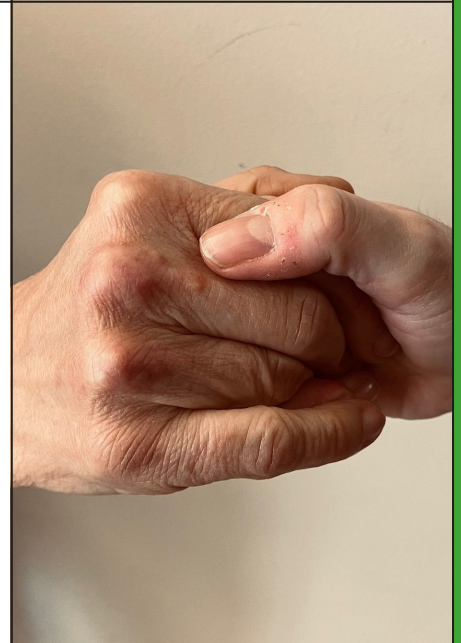
Objectiu: Identificar el concepte de vulnerabilitat i la seva importància en les relacions humanes.

Activitat 2: Debat Dirigit: Tenir cura: Què vol dir?

Desenvolupament:

1. Els estudiants es dividiran en grups petits per discutir els següent punts:
 - Diferència entre cura tangible i intangible.
 - Com les relacions interpersonals poden promoure o dificultar la cura.
 - L'impacte de la indiferència en les persones i la societat.
2. Cada grup presentarà les seves conclusions al grup gran.

Objectiu: Desenvolupar habilitats de diàleg i fomentar la comprensió de les diferents dimensions de la cura.

Activitat 3: Taller Pràctic: Aplicant l'ètica del cuidar

Desenvolupament:

1. Proposta d'exemples reals on sigui necessari aplicar la cura (per exemple, en situacions mediambientals, familiars o de salut).
2. Els estudiants treballaran en grup per proposar solucions concretes que reflecteixin l'ètica del cuidar.
3. Es crearà una exposició amb les solucions proposades per compartir-les amb altres classes o membres de la comunitat educativa.

Objectiu: Fomentar la responsabilitat i l'aplicació pràctica dels conceptes treballats.

Activitat 4: Reflexió Final. Com puc cuidar millor?

Desenvolupament:

1. Es proporcionarà als estudiants un diari personal perquè hi escriguin com poden tenir cura d'ells mateixos, dels altres i del món.
2. Es llegiran voluntàriament fragments seleccionats com a tancament de l'activitat.

Objectiu: Promoure la introspecció i compromís personal amb el concepte de cura.

Activitat 5: Igualtat de gènere com a base de la cura

Desenvolupament:

1. Els estudiants consultaran la web oficial dels Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides (<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/>) per investigar l'ODS 5: Igualtat de gènere.
2. En grups, analitzaran les metes d'aquest objectiu i seleccionaran una acció concreta per promoure la igualtat de gènere al seu entorn.
3. Presentaran els seus resultats en format digital, com una infografia o una presentació interactiva.

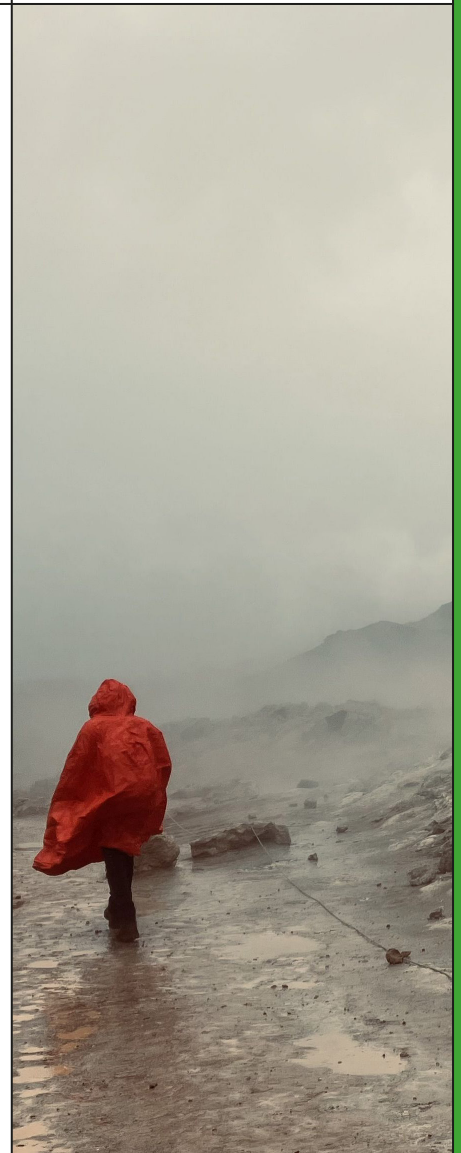
Objectiu: Conscienciar sobre la igualtat de gènere com un element essencial de la cura i desenvolupar habilitats de recerca en línia.

Activitat 6: Estudi de casos sobre emergència climàtica: Cura del món: Reptes i solucions

Desenvolupament:

1. Els estudiants investigaran exemples reals de problemàtiques mediambientals utilitzant la web de Greenpeace (<https://es.greenpeace.org/es/>) i altres fonts fiables.
2. Cada grup seleccionarà un cas (per exemple, la desforestació, contaminació dels oceans, etc.) i proposarà accions concretes que es poden implementar a escala local.
3. Els resultats es compartiran mitjançant un pòster o un vídeo breu.

Objectiu: Desenvolupar una consciència mediambiental i comprendre la importància de cuidar el planeta per a les generacions futures.

3. BIBLIOGRAFIA WEB

Nacions Unides (ODS). Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) - Igualtat de Gènere [en línia]. Disponible a: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/> [Consultat: gener 2025].

Greenpeace Espanya. Protegim el planeta [en línia]. Disponible a: <https://es.greenpeace.org/es/> [Consultat: gener 2025].

WWF. Protecció del medi ambient i la biodiversitat [en línia]. Disponible a: <https://www.wwf.org> [Consultat: gener 2025].

IPCC. Canvi climàtic: informes i dades científiques [en línia]. Disponible a: <https://www.ipcc.ch> [Consultat: gener 2025].

UNEP. Programa de Nacions Unides per al Medi Ambient [en línia]. Disponible a: <https://www.unep.org> [Consultat: gener 2025].

National Geographic. Medi ambient i fauna [en línia]. Disponible a: <https://www.nationalgeographic.com> [Consultat: gener 2025].

Friends of the Earth. Justícia social i ambiental [en línia]. Disponible a: <https://www.foei.org> [Consultat: gener 2025].

Environmental Defense Fund. Protecció del medi ambient i solucions climàtiques [en línia]. Disponible a: <https://www.edf.org> [Consultat: gener 2025].

Fundación Biodiversidad. Conservació de la biodiversitat [en línia]. Disponible a: <https://www.fundacion-biodiversidad.es> [Consultat: gener 2025].